Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

28. dubna 2022*

„Řízení o předběžné otázce – Práva duševního vlastnictví – Směrnice 2004/48/ES – Článek 14 – Pojmy ‚náklady řízení' a ‚další náklady' – Výzva za účelem zajištění dodržování práva duševního vlastnictví mimosoudní cestou – Náklady na právní zastoupení advokátem – Kvalifikace – Vnitrostátní právní úprava omezující za určitých okolností výši nahraditelné částky těchto nákladů"

Ve věci C-559/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Saarbrücken (zemský soud v Saarbrückenu, Německo) ze dne 6. října 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 26. října 2020, v řízení

Koch Media GmbH

proti

FU,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení I. Jarukaitis, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj) a D. Gratsias, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Koch Media GmbH A. Nourbakhschem, Rechtsanwalt,

– za německou vládu J. Möllerem, M. Hellmannem a U. Bartlem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi G. Braunem, T. Scharfčm a S. L. Kalėdou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. listopadu 2021,

* Jednací jazyk: němčina.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45, a oprava Úř. věst. 2004, L 195, s. 16; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Koch Media GmbH a FU ve věci nahraditelné částky nákladů na právní zastoupení advokátem, které společnost Koch Media vynaložila za účelem zajištění dodržování svých práv prostřednictvím výzvy zaslané FU před podáním žaloby.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2004/48

3 Body 10, 14 a 17 odůvodnění směrnice 2004/48 znějí následovně:

„(10) Cílem této směrnice je sblížení právních systémů tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany [duševního vlastnictví na] vnitřní[m] trhu.

[…]

(14) Opatření stanovená v čl. 6 odst. 2, čl. 8 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 je třeba používat pouze ve vztahu k činům provedeným v obchodním měřítku. Tím není dotčena možnost, aby členské státy použily tato opatření také ohledně jiných protiprávních jednání. Činy provedené v obchodním měřítku jsou jednání za účelem získání přímé nebo nepřímé hospodářské nebo obchodní výhody, což zpravidla vylučuje činy konečného spotřebitele jednajícího v dobré víře.

[…]

(17) Opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí je třeba pro každý případ určit takovým způsobem, aby byla řádně zohledněna zvláštní povaha daného případu, včetně zvláštních vlastností každého práva duševního vlastnictví, a ve vhodných případech úmyslná nebo neúmyslná povaha tohoto porušení práva.“

4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Předmět“, stanoví:

„Tato směrnice se týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Pro účely této směrnice zahrnuje pojem ‚práva duševního vlastnictví‘ práva průmyslového vlastnictví.“

5 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Aniž jsou dotčeny prostředky stanovené právními předpisy Společenství nebo vnitrostátními právními předpisy, které jsou nebo mohou být pro nositele práv výhodnější, použijí se opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí v souladu s článkem 3 na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.“

6 Kapitola II téže směrnice obsahuje články 3 až 15 této směrnice týkající se opatření, řízení a nápravných opatření upravených směrnicí 2004/48.

7 Článek 3 směrnice 2004/48, nadepsaný „Obecná povinnost“, stanoví:

„1. Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje tato směrnice. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani nesmějí mít za následek bezdůvodná zdržení.

2. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití.“

8 Článek 13 této směrnice, nadepsaný „Náhrada škody“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby příslušné soudní orgány na žádost poškozeného nařídily porušovateli práv vykonávajícímu činnost, o níž věděl nebo rozumně vědět měl, že porušuje práva, zaplatit nositeli práv náhradu škody odpovídající skutečné újmě, kterou skutečně utrpěl v důsledku porušení práva.

Při stanovení náhrady škody soudní orgány:

a) přihlédnou ke všem vhodným aspektům, jako jsou nežádoucí hospodářské důsledky, včetně ztráty zisku, kter[é] poškozený utrpěl, k neoprávněným ziskům porušovatele práv a případně i k jiným než hospodářským hlediskům, jako je morální újma způsobená nositeli práv porušovatelem;

nebo

b) jako alternativu k písmenu a) mohou ve vhodných případech stanovit náhradu škody jako paušální částku na základě takových hledisek, jako je alespoň výše licenčních poplatků nebo poplatků, které by musely být zaplaceny, kdyby porušovatel práv požádal o udělení oprávnění k užívání dotyčného práva duševního vlastnictví.

2. Jestliže porušovatel při výkonu činností nevěděl ani rozumně nemohl vědět, že dochází k porušení práv, mohou členské státy stanovit, že soudní orgány mohou nařídit náhradu zisků nebo škod, které mohou být předem stanoveny.“

9 Článek 14 uvedené směrnice, nadepsaný „Náklady řízení“, stanoví:

„Členské státy zajistí, aby rozumné a přiměřené náklady řízení a další náklady strany úspěšné ve sporu byly zpravidla uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla, jestliže tomu nebrání spravedlnost.“

Směrnice 2001/29/EU

10 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230), nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 2 stanoví:

„[…] [N]ejsou touto směrnicí dotčeny a nijak ovlivněny stávající předpisy Společenství, týkající se:

a) právní ochrany počítačových programů;

[…]“

11 Článek 8 této směrnice, nadepsaný „Sankce a ochranné prostředky“, v odstavci 2 stanoví:

„Každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby nositelé práv dotčení protiprávním jednáním prováděným na jeho území mohli podat žalobu na náhradu škody a/nebo žádat o soudní zákaz, popřípadě o zabavení jak materiálu porušujícího právo, tak zařízení, výrobků nebo součástek uvedených v čl. 6 odst. 2.“

Směrnice 2009/24/EU

12 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 2009, L 111, s. 16) kodifikovala a zrušila směrnici Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 1991, L 122, s. 42; Zvl. vyd. 17/01, s. 114).

13 Článek 1 směrnice 2009/24, nadepsaný „Předmět ochrany“, v odstavci 1 stanoví:

„V souladu s ustanoveními této směrnice chrání členské státy počítačové programy autorskými právy stejně jako literární díla ve smyslu [Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl podepsané v Berně dne 9. září 1886 (Pařížský akt ze dne 24. července 1971) ve znění vyplývajícím ze změny ze dne 28. září 1979]. Pro účely této směrnice se ‚počítačovým programem‘ rozumí i přípravný koncepční materiál.“

14 Článek 7 uvedené směrnice, nadepsaný „Zvláštní ochranná opatření“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy přijmou v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy, a aniž tím jsou dotčena ustanovení článků 4, 5 a 6 přiměřená opatření týkající se osob, které se dopustí některého z následujících činů:

a) uvádění do oběhu rozmnoženiny počítačového programu s vědomím nebo s důvodným podezřením, že se jedná o nepovolenou rozmnoženinu;

[…]“

Německé právo

15 Ustanovení § 97a Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (zákon o autorském právu a právech s ním souvisejících) ze dne 9. září 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273) ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „UrhG“), nadepsaného „Výzva“, zní takto:

„1) Před zahájením soudního řízení musí poškozený zaslat porušovateli výzvu, ve které ho vyzve, aby zanechal svého jednání, a musí umožnit porušovateli vyřešit spor tím, že se zaváže zdržet se tohoto jednání, společně se zaplacením přiměřené smluvní pokuty.

2) Výzva musí být sepsána jasným a srozumitelným jazykem,

1. uvádět jméno nebo název společnosti, pokud není sám poškozený tím, kdo formuluje výzvu, ale jeho zástupce;

2. přesně popsat porušení práva,

3. uvádět podrobný výpočet nároků na platby podle toho, zda se jedná o náhradu škody, nebo náhradu nákladů, a

4. pokud ukládá závazek zdržet se určitého jednání, uvést, v jakém rozsahu navrhovaný závazek jde nad rámec újmy, která je předmětem výzvy.

Výzva, která není v souladu s první větou, není účinná.

3) Pokud je výzva odůvodněna a v souladu s odst. 2 první větou body 1 až 4, lze se domáhat náhrady nezbytných nákladů. Co se týče využití služeb advokáta, je náhrada nezbytných nákladů omezena, pokud jde o zákonnou odměnu, na částku odpovídající hodnotě sporu ve výši 1 000 eur v případě žaloby směřující k uložení zákazu nebo na zdržení se jednání, pokud osoba, které je výzva adresována

1. je fyzickou osobou, jež nevyužívá chráněná díla podle tohoto zákona nebo jiné předměty chráněné na základě tohoto zákona pro svou podnikatelskou nebo samostatnou výdělečnou činnost, a

2. není již povinna ukončit určitá jednání z důvodu smluvního nároku osoby, která formuluje výzvu, nebo z důvodu pravomocného soudního rozhodnutí nebo předběžného opatření.

Hodnota uvedená ve druhé větě se použije rovněž tehdy, když je uplatňován nárok na zákaz současně s nárokem na zdržení se. Druhá věta se nepoužije, pokud je uvedená hodnota za zvláštních okolností daného případu nespravedlivá.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

16 Společnost Koch Media je nositelkou práv duševního vlastnictví k počítačové hře „*This War of Mine*“ pro území Spolkové republiky Německo. Jedná se o počítačovou hru, která byla uvedena na trh v listopadu 2014 a která podle údajů společnosti Koch Media obdržela německou cenu za počítačovou hru. Podle předkládacího rozhodnutí dosáhla prodejní cena díla na dotčeném trhu v prvních měsících následujících po jejím zveřejnění částek převyšujících 30 eur.

17 Vzhledem k tomu, že společnost Koch Media měla za to, že se FU, fyzická osoba, dopustila několika porušení jejích práv duševního vlastnictví tím, že zpřístupnila veřejnosti tuto počítačovou hru prostřednictvím svého internetového připojení pro stahování souborů na platformě pro sdílení souborů v rámci sítě *peer-to-peer*, pověřila advokátní kancelář, aby zajistila dodržování jejích práv, a to zejména tím, že FU zaslala výzvu k tomu, aby ukončil své jednání v souladu s § 97a UrhG.

18 Dopisem ze dne 9. dubna 2015 advokáti společnosti Koch Media navrhli FU smírné řešení, přičemž jej vyzvali, aby se pod hrozbou smluvní pokuty zavázal k tomu, že již nebude tuto počítačovou hru poskytovat veřejnosti ke stažení na platformě pro sdílení souborů, jakož i k náhradě škody.

19 Vzhledem k tomu, že FU tento návrh nepřijal, pokud jde o náhradu škody, ale přijal jen závazek zdržet se jednání, podala společnost Koch Media žalobu na náhradu škody k Amtsgericht Saarbrücken (okresní soud v Saarbrückenu, Německo). Tento soud, který této žalobě vyhověl rozsudkem ze dne 29. ledna 2020, konstatoval, že ve dnech 26. až 28. listopadu 2014 FU poskytl alespoň třináctkrát dotčenou počítačovou hru prostřednictvím svého internetového připojení na platformu pro sdílení souborů umožňujícího stahování. Kromě toho uvedený soud uložil FU náhradu nákladů řízení ve výši 124 eur i s úroky z titulu nákladů na právní zastoupení advokátem, které musela společnost Koch Media vynaložit na uplatnění svého nároku na zdržení se jednání prostřednictvím výzvy.

20 Vzhledem k tomu, že Koch Media měla zejména za to, že by jí měly být nahrazeny veškeré náklady na právní zastoupení advokátem, které jí vznikly před zahájením řízení a které činily v projednávaném případě 984,60 eura, což odpovídá hodnotě sporu ve výši 20 000 eur, podala proti tomuto rozhodnutí odvolání k předkládajícímu soudu, Landgericht Saarbrücken (zemský soud v Saarbrückenu, Německo).

21 Předkládající soud tvrdí, že náhrada nákladů na právní zastoupení advokátem vynaložených v rámci postupu před zahájením soudního řízení v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví týkajícího se uplatnění nároku na zdržení se jednání se v německém právu řídí § 97a UrhG. Podle tohoto ustanovení mohou být nositeli autorského práva, které bylo porušeno, v zásadě nahrazeny „nezbytné náklady“. Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že z § 97a odst. 3 druhé věty UrhG vyplývá, že německý zákonodárce v zásadě omezuje částku hodnoty sporu, která má být nahrazena fyzickými osobami, na 1 000 eur, což znamená, že značnou část nákladů na právní zastoupení advokátem ponese majitel práv duševního vlastnictví. Kromě toho má za to, že z § 97a odst. 3 čtvrté věty UrhG vyplývá, že příslušný soud může výjimečně nezohlednit tuto horní hranici v případě „nespravedlnosti“. Naproti tomu z judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) podle něj vyplývá, že pokud nositel práv k filmům, hudbě nebo aktuálním DVD uplatní svůj nárok na zdržení se jednání dosáhne hodnota sporu v každém případě více než 10 000 eur.

22 V tomto kontextu si předkládající soud zaprvé klade otázku, zda náklady na právní zastoupení advokátem spojené s takovou výzvou, jako je výzva, o kterou se jedná ve věci, která mu byla předložena, spadají pod „náklady řízení“, nebo „další náklady“ uvedené v článku 14 směrnice 2004/48, nebo pod „náhradu škody“ uvedenou v článku 13 této směrnice, anebo zda vůbec nespadají do působnosti této směrnice.

23 Podle předkládajícího soudu má výzva uvedená v § 97a UrhG dvojí cíl, a sice zabránit soudnímu řízení prostřednictvím smírného urovnání sporu mezi účastníky řízení, a dále v případě soudního řízení chránit nositele práva duševního vlastnictví před rizikem, že mu bude uložena náhrada nákladů řízení v případě, že podá žalobu na zdržení se jednání bez předchozí výzvy a žalovaný bez dalšího uzná její opodstatněnost.

24 Zadruhé chce předkládající soud zjistit, zda s ohledem na závěry, které vyplývají z rozsudku ze dne 28. července 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611), musí být relevantní směrnice v zásadě vykládány v tom smyslu, že náklady spojené s výzvou musí být nahrazeny rovněž v plném rozsahu, pokud práva duševního vlastnictví byla porušena fyzickými osobami, které nesledují žádný profesní nebo obchodní zájem, a zda některé faktory mohou vést pouze k náhradě minimální části těchto nákladů. V případě kladné odpovědi si předkládající soud klade otázku, které náklady by tedy byly nahraditelné.

25 Zatřetí předkládající soud má za to, že podle článku 14 směrnice 2004/48 musí být náklady na právní zastoupení advokátem vynaložené stranou úspěšnou ve sporu zpravidla uhrazeny strana, která ve sporu neuspěla, jestliže tomu nebrání spravedlnost. Ustanovení § 97a odst. 3 čtvrté věty UrhG přitom podle předkládajícího soudu obrací vztah mezi tímto pravidlem a výjimkou z něj. Tento soud má za to, že podle tohoto ustanovení se tedy horní hranice 1 000 eur týkající se hodnoty sporu použitelná na určení výše nákladů nepoužije pouze v jediném konkrétním případě, kdy je tato hodnota s ohledem na okolnosti daného případu nespravedlivá.

26 Závěrem tento soud upřesňuje, že jeho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce spadá do kontextu velkého počtu sporů, které před ním probíhají a jejichž řešení, pokud jde o náhradu nákladů na právní zastoupení advokátem týkajících se postupu před zahájením soudního řízení ve věci ochrany práv duševního vlastnictví, závisí na výkladu unijního práva, přičemž německá judikatura je v tomto ohledu velmi nejednotná.

27 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof (zemský soud v Saarbrückenu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) a) Musí být článek 14 směrnice [2004/48] vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na nezbytné náklady na právní zastoupení advokátem jakožto na ‚náklady řízení‘ nebo na ‚další náklady‘, které vzniknou nositeli práv duševního vlastnictví ve smyslu článku 2 směrnice 2004/48 z toho důvodu, že nositel těchto práv mimosoudně prostřednictvím výzvy uplatnil nárok na zdržení se jednání vůči jejich porušovateli?

b) V případě záporné odpovědi na první otázku písmeno a), musí být článek 13 směrnice [2004/48] vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na náklady na právní zastoupení advokátem uvedené v první otázce písmeno a) jakožto na náhradu škody?

2) a) Musí být unijní právo, zejména s ohledem na

– články 3, 13 a 14 směrnice [2004/48];

– článek 8 směrnice [2001/29] a

– článek 7 směrnice [2009/24],

vykládáno v tom smyslu, že nositel práv duševního vlastnictví ve smyslu článku 2 směrnice [2004/48] má v zásadě nárok na náhradu nákladů na právní zastoupení advokátem uvedených v první otázce písmeni a) v plném rozsahu, nebo v každém případě na náhradu přiměřené a podstatné části těchto nákladů i tehdy, když

– porušení práv se dopustila fyzická osoba mimo svou profesní nebo podnikatelskou činnost a

– vnitrostátní právní úprava pro tento případ stanoví, že takové náklady na právní zastoupení advokátem mohou být zpravidla nahrazeny pouze na základě snížené hodnoty sporu?

b) V případě kladné odpovědi na druhou otázku písmeno a), musí být unijní právo uvedené v [této otázce] vykládáno tak, že výjimka z [uvedené] zásady – podle níž musí být nositeli práv uhrazeny náklady na právní zastoupení advokátem uvedené v první otázce písmeni a) v plném rozsahu, nebo v každém případě jejich přiměřená nebo podstatná část, přichází v úvahu při zohlednění

dalších faktorů (jako například aktuálnost díla, doba trvání zveřejnění a porušení práv ze strany fyzické osoby mimo její podnikatelskou nebo profesní činnost),

i když porušení práv duševního vlastnictví ve smyslu článku 2 směrnice [2004/48] spočívá ve sdílení souborů (‚*filesharing*‘), tedy ve zpřístupnění díla veřejnosti nabízením k bezplatnému stažení všem účastníkům na volně přístupné výměnné platformě, která nepodléhá správě digitálních práv (‚*digital rights management*‘)?“

K předběžným otázkám

K první otázce

28 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že takové náklady vynaložené nositelem práv duševního vlastnictví na jeho právní zastoupení za účelem zajištění dodržování těchto práv mimosoudní cestou, jako jsou náklady spojené s výzvou, spadají pod pojem „náklady řízení“ nebo „další náklady“ ve smyslu tohoto ustanovení. Podpůrně si klade otázku, zda takové náklady spadají pod pojem „náhrada škody“ ve smyslu článku 13 této směrnice.

29 Jak je uvedeno v bodě 10 odůvodnění směrnice 2004/48, jejím cílem je sblížení právních předpisů členských států, pokud jde o prostředky k dodržování práv duševního vlastnictví, tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu.

30 Za tímto účelem a v souladu s článkem 1 směrnice 2004/48 se tato směrnice týká všech opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Článek 2 odst. 1 této směrnice upřesňuje, že se tato opatření, řízení a nápravná opatření použijí na jakékoli porušení těchto práv stanovené unijním právem nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.

31 Účelem ustanovení směrnice 2004/48 však není upravit všechny aspekty práv duševního vlastnictví, nýbrž pouze ty, které se týkají dodržování těchto práv a jejich porušování, a to stanovením povinnosti zavést účinné právní prostředky k předcházení, ukončení nebo nápravě jakéhokoli porušení stávajícího práva duševního vlastnictví (rozsudek ze dne 16. července 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 73 a citovaná judikatura).

32 Při přijetí této směrnice unijní normotvůrce kromě toho zvolil minimální harmonizaci týkající se dodržování práv duševního vlastnictví obecně (rozsudek ze dne 9. července 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, bod 36 a citovaná judikatura).

33 Nicméně podobně jak uvedl generální advokát v bodě 44 svého stanoviska, je třeba konstatovat, že s ohledem na její cíl zajistit vysokou úroveň ochrany duševního vlastnictví se směrnice 2004/48 použije jak na soudní, tak na mimosoudní řízení, jelikož oba tyto typy řízení se mohou ukázat nezbytnými k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví.

34 Soudní dvůr tedy již rozhodl, že takové samostatné řízení, které předchází žalobě na náhradu škody, jako je žádost o informace, v níž žalobce požaduje na základě čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/48 od poskytovatele internetového připojení informace umožňující identifikaci jeho zákazníků za účelem toho, aby mohl účelně podat žalobu proti domnělým porušovatelům řízení, splňuje kritérium stanovené tímto ustanovením, a sice že taková žádost musí souviset „s řízením o porušení práva duševního vlastnictví“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, body 81 a 82).

35 Vzhledem k tomu, že mimosoudní řízení o výzvě je formou hledání smírného řešení před podáním žaloby jako takové, nelze mít za to, že toto řízení nespadá do působnosti směrnice 2004/48.

36 Pokud jde o otázku, zda náklady spojené s výzvou spadají pod pojmy „náklady řízení“ nebo „další náklady“ ve smyslu článku 14 směrnice 2004/48, nebo pod pojem „náhrada škody“ ve smyslu článku 13 této směrnice, je třeba konstatovat, že znění článku 14 směrnice 2004/48 zahrnuje nejen „náklady řízení“ v úzkém slova smyslu, ale i „další náklady“ vynaložené „stranou úspěšnou ve sporu“.

37 Toto ustanovení usiluje o posílení ochrany duševního vlastnictví tím, že brání tomu, aby poškozená strana byla odrazena od zahájení soudního řízení k ochraně svých práv (rozsudek ze dne 16. července 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 77 a citovaná judikatura).

38 Zvláštní cíl, který toto ustanovení sleduje, je plně součástí cíle, který obecně a sleduje směrnice 2004/48, a sice sbližování právních systémů členských států k zajištění vysoké, rovnocenné a stejnorodé úrovně ochrany duševního vlastnictví. V souladu s uvedenými cíli musí porušovatel práv duševního vlastnictví obecně nést veškeré finanční následky svého jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. října 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, bod 49).

39 S ohledem na tyto cíle, jakož i širokou a obecnou formulaci článku 14 směrnice 2004/48, který odkazuje na „stranu úspěšnou ve sporu“ a „stranu, která ve sporu neuspěla“, aniž poskytuje bližší upřesnění nebo stanoví omezení, co se týče povahy řízení, na které se pravidlo, které stanoví, musí uplatnit, toto ustanovení se použije na náklady řízení vynaložené v rámci každého řízení, které spadá do působnosti této směrnice (rozsudek ze dne 16. července 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 78).

40 Avšak extenzivní výklad článku 14 směrnice 2004/48 v tom smyslu, že toto ustanovení znamená, že strana, která ve sporu neuspěla, bude v zásadě hradit náklady vynaložené stranou úspěšnou ve sporu, aniž by uvedené ustanovení jakkoli upřesňovalo povahu těchto nákladů, by mohl příliš rozšířit oblast působnosti tohoto článku, což by zbavovalo článek 13 této směrnice užitečného účinku (rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 36).

41 Soudní dvůr tedy v bodě 36 rozsudku ze dne 28. července 2016, United Video Properties United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611), rozhodl, že článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, pod „další náklady“ ve smyslu tohoto ustanovení spadají pouze náklady, které přímo a úzce souvisejí s dotčeným soudním řízením.

42 Pokud – jak bylo rozhodnuto v rozsudku ze dne 28. července 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611) – s ohledem na charakteristiky věci, ve které byl tento rozsudek vydán, musí „další náklady“ ve smyslu článku 14 směrnice 2004/48 splňovat tato kritéria, aby byly nahraditelné, je tomu tak tím spíše u „nákladů řízení“ uvedených v tomto ustanovení.

43 Pokud jde o otázku, zda náklady spojené s výzvou jsou „náklady řízení“ nebo „dalšími náklady“ ve smyslu článku 14 směrnice 2000/48, je třeba konstatovat, že i když je pravda, že náklady spojené s výzvou nemohou být kvalifikovány jako „náklady řízení“ ve smyslu tohoto ustanovení, jelikož v této fázi ještě před soudem žádné řízení neprobíhá, nic ve směrnici 2004/48 nebrání tomu, aby tyto náklady byly kvalifikovány jako „další náklady“ bez ohledu na to, že ve fázi před zahájením řízení ještě není jisté, zda dotčený nositel práv duševního vlastnictví později zahájí soudní řízení, či nikoli, nebo zda jeho návrh na smírné řešení sporu bude přijat údajným porušovatelem, či nikoli.

44 Vzhledem k tomu, řízení o výzvě je nezbytným řízením k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, jehož cílem je zabránit pozdějšímu soudnímu řízení nebo jej nahradit, je třeba konstatovat, že je třeba mít za to, že ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 32 až 35 tohoto rozsudku, spadají náklady na právní pomoc a zastoupení v tomto řízení pod pojem „další náklady“ ve smyslu článku 14 směrnice 2004/48.

45 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že takové náklady vynaložené nositelem práv duševního vlastnictví na jeho právní zastoupení za účelem zajištění dodržování těchto práv mimosoudní cestou, jako jsou náklady spojené s výzvou, spadají pod pojem „další náklady“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K druhé otázce

46 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU je na Soudním dvoru, aby poskytl vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 42 a citovaná judikatura).

47 Je tedy třeba mít za to, že podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že v situaci, kdy se porušení práva duševního vlastnictví dopustí fyzická osoba mimo její profesní nebo podnikatelskou činnost, se náhrada „dalších nákladů“ uvedených v tomto

ustanovení, které se nositel tohoto práva může dovolávat, vypočte paušálně na základě hodnoty sporu omezené touto právní úpravou, ledaže má vnitrostátní soud za to, že s ohledem na zvláštní charakteristiky případu, který mu byl předložen, je uplatnění takového omezení nespravedlivé. V případě kladné odpovědi předkládající soud chce zjistit rovněž, jaké faktory musí případně zohlednit pro účely určení, zda jsou tyto náklady rozumné a přiměřené ve smyslu tohoto článku 14.

48 Zaprvé článek 14 směrnice 2004/48 vyžaduje, aby rozumné a přiměřené náklady řízení a další náklady vynaložené stranou úspěšnou ve sporu byly zpravidla uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla.

49 Dále článek 14 této směrnice členským státům ukládá, aby zajistily náhradu pouze „rozumných“ nákladů řízení. Tento požadavek, který se vztahuje jak na „náklady řízení“, tak na „další náklady“ ve smyslu tohoto ustanovení, odráží obecnou povinnost stanovenou v čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/48, aby členské státy zajistily, aby opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví uvedených v této směrnici nebyla nadměrně nákladná (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 24).

50 Soudní dvůr tedy rozhodl, že rozumnými náklady nejsou nepřiměřené náklady z důvodu neobvykle vysokých odměn sjednaných mezi stranou úspěšnou ve sporu, a jejím advokátem, či proto, že advokát poskytl služby, které nejsou považovány za nezbytné k zajištění dodržování dotčeného práva duševního vlastnictví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 25).

51 Dále článek 14 směrnice 2004/48 stanoví, že náklady řízení a další náklady, které má nést strana, která ve sporu neuspěla, musí být „přiměřené“.

52 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že otázka, zda jsou tyto náklady přiměřené, nemůže být posuzována nezávisle na nákladech na pomoc advokáta, které skutečně vynaložila strana úspěšná ve sporu, pakliže jsou rozumné ve smyslu bodu 49 tohoto rozsudku. Přestože z požadavků přiměřenosti nevyplývá, že by strana, která ve sporu neuspěla, musela nutně hradit náklady vynaložené druhou stranou v plném rozsahu, tento požadavek nicméně vyžaduje, aby posledně uvedená strana měla právo minimálně na náhradu podstatné a přiměřené části rozumných nákladů, které byly vynaloženy stranou úspěšnou ve sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 29).

53 Kromě toho, pokud jde konkrétně o situaci fyzické osoby, která by mimo rámec své profesní nebo podnikatelské činnosti porušila právo duševního vlastnictví, je třeba uvést, že z bodu 14 odůvodnění směrnice 2004/48 vyplývá, že se podmínka, podle níž musí k porušení práv docházet v obchodním měřítku k tomu, aby se na ně vztahovala tato směrnice, vztahuje pouze na opatření týkající se důkazů, práva na informace, jakož i na předběžná a zajišťovací opatření stanovená v kapitole II této směrnice, aniž je dotčena možnost členských států uplatňovat tato opatření na činy, které nejsou spáchány v komerčním měřítku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 88).

54 Tato podmínka se nevztahuje na „náklady řízení“ a „další náklady“ uvedené v článku 14 směrnice 2004/48. Podle tohoto ustanovení může být tudíž jednotlivým porušovatelům v zásadě nařízeno zaplatit nositeli práv duševního vlastnictví tyto náklady v plném rozsahu, pokud jsou rozumné a přiměřené (obdobně viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 89).

55 Soudní dvůr nicméně připustil, že pokud členské státy provádějí do svého vnitrostátního právního řádu obecné pravidlo stanovené v článku 14 směrnice 2004/48, členské státy mohou stanovit paušální sazby. Upřesnil však, že tyto sazby musí zajistit, aby náklady, které mohou být na základě vnitrostátní prováděcí právní úpravy uloženy k úhradě straně, která ve sporu neuspěla, byly přiměřené, a maximální částky, jejichž úhrady se lze domáhat z titulu těchto nákladů, nebyly příliš nízké ve srovnání se sazbami běžně uplatňovanými advokátem v oblasti duševního vlastnictví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, body 25, 26, 30 a 32).

56 Pokud by porušovateli mohlo být totiž uloženo pouze to, aby nahradil jen malou část rozumných nákladů na advokáta, které vynaložil poškozený nositel práva duševního vlastnictví, byl by odrazující účinek žaloby pro porušení práv podstatně snížen, v rozporu s obecnou povinností stanovenou v čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/48, jakož i s hlavním cílem sledovaným touto směrnicí spočívajícím v zajištění vysoké úrovně ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu, který je výslovně uveden v bodě 10 odůvodnění této směrnice, v souladu s čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 27).

57 Kromě toho je na předkládajícím soudu, aby dbal na to, aby předpokládaná výše nákladů soudních řízení, jejichž náhrada může být uložena nositeli práv duševního vlastnictví, jej neodradila od uplatňování jeho nároků u soudu, a to s ohledem na mimosoudní náklady, které bude muset uhradit, jakož i na jejich přínos pro hlavní žalobu na náhradu škody (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 63).

58 Zadruhé kromě kontroly rozumnosti a přiměřenosti nahraditelných nákladů článek 14 směrnice 2004/48 stanoví, že obecné pravidlo rozdělení těchto nákladů se nepoužije, pokud spravedlnost zakazuje uložit straně, která ve sporu neuspěla, náhradu nákladů vynaložených stranou úspěšnou ve sporu, a to i v případě, že jsou rozumné a přiměřené.

59 Soudní dvůr rozhodl, že toto ustanovení se týká vnitrostátních pravidel, která soudu umožňují, aby se od tohoto režimu výjimečně odchýlil, vedlo-li by v konkrétním případě použití obecného režimu v oblasti nákladů řízení k výsledku, který by byl považován za nespravedlivý. Upřesnil však, že z důvodu spravedlnosti samé nelze odůvodnit všeobecné a nepodmíněné vyloučení náhrady nákladů, které přesahují danou hranici (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 31).

60 Zatřetí podle článku 14 směrnice 2004/48 vykládaného ve světle bodu 17 odůvodnění této směrnice musí vnitrostátní právní úprava provádějící tento článek 14 umožnit soudu pověřenému k uložení náhrady nákladů řízení, aby v každém případě zohlednil zvláštní povahu daného případu.

61 Z důvodu této zvláštní povahy by tedy vnitrostátní soud mohl mimo jiné zohlednit aktuálnost díla, dobu trvání zveřejnění, skutečnost, že se fyzická osoba dopustila porušení práv mimo její profesní nebo podnikatelskou činnost, jakož i, jak vyplývá z bodu 17 odůvodnění směrnice 2004/48, zvláštní vlastnosti práva duševního vlastnictví a případně úmyslnou nebo neúmyslnou povahu tohoto porušení práva.

62 Kromě toho v rámci tohoto zohlednění zvláštní povahy každého případu je rovněž nezbytné, aby předkládající soud mohl v souladu s obecnou povinností stanovenou v článku 3 směrnice 2004/48 ověřit, zda návrh na uložení náhrady nákladů na právního zástupce souvisejících s výzvou je spravedlivý a nestranný, a zda nemá zneužívající charakter (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, body 93 a 94).

63 Pokud jde o vnitrostátní právní úpravu, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, a sice § 97a UrhG, toto ustanovení stanoví, že nahraditelné náklady se snižují tak, že se na ně uplatní maximální hodnota sporu ve výši 1 000 eur v případě, kdy je fyzická osoba, které je výzva adresována fyzickou osobou, která nevyužívá chráněná díla nebo jiné předměty ochrany pro svoji podnikatelskou nebo samostatně výdělečnou činnost. Tento § 97 však ve svém odst. 3 čtvrté větě stanoví výjimku pro případ, že uvedená hodnota je za konkrétních okolností projednávaného případu nespravedlivá.

64 Článek 14 směrnice 2004/48 nebrání takové právní úpravě, jelikož jejím cílem je zajistit, aby náklady, které má nést účastník řízení, který ve sporu neuspěl, byly rozumné a přiměřené, pokud poskytuje soudu pověřenému rozhodnutím o uložení náhrady nákladů řízení možnost zohlednit v každém případě jeho zvláštní povahu.

65 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že v situaci, kdy se fyzická osoba dopustila porušení práva duševního vlastnictví mimo rámec své profesní nebo podnikatelské činnosti, je náhrada „dalších nákladů“ uvedených v tomto ustanovení, které se nositel tohoto práva může dovolávat, stanovena paušálně na základě hodnoty sporu, jež je omezena touto právní úpravou, ledaže má vnitrostátní soud za to, že s ohledem na zvláštní povahu případu, který mu byl předložen, je uplatnění takového omezení nespravedlivé.

K nákladům řízení

66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

1) Článek 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví musí být vykládán v tom smyslu, že takové náklady vynaložené nositelem práv duševního vlastnictví na jeho právní zastoupení za účelem zajištění dodržování těchto práv mimosoudní cestou, jako jsou náklady spojené s výzvou, spadají pod pojem „další náklady“ ve smyslu tohoto ustanovení.

2) Článek 14 směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že v situaci, kdy se fyzická osoba dopustila porušení práva duševního vlastnictví mimo rámec své profesní nebo podnikatelské činnosti, je náhrada „dalších nákladů“ uvedených v tomto ustanovení, které se nositel tohoto práva může dovolávat, stanovena paušálně na základě hodnoty sporu, jež je omezena touto právní úpravou, ledaže má vnitrostátní soud za to, že s ohledem na zvláštní povahu případu, který mu byl předložen, je uplatnění takového omezení nespravedlivé.

Podpisy.